

Prædiken til 1. søndag efter Helligtrekonger

Mark. 10, 13-16

”Lysets engel går med glans gennem alle himmelporte. For Guds engles strålekrans flygter alle nattens skygger sorte.” Sådan lyder den Ingemann salme, som i dag ved denne gudstjenestes begyndelse har åbnet vores øjne for Guds lys og herlighed. Om den salme fortalte digteren Dan Turell i et avisinterview kort før sin død, at han som dreng havde sunget den første gang ved skolens obligatoriske morgensang. Men han ikke bare sang. Nej, han både hørte og så og sansede den lysets engel, der med hele den himmelske guddomsglans åbenbarede sig for hans øjne - og så besvimed han - af fryd og skræk. Skade at man i lutter berøringsangst igen forsøger at afskaffe de sidste rester af den fælles morgen-salme-sang og dertilhørende fadervor i folkeskolen. For det Dan Turell oplevede, er, hvad vi alle trænger til at se, sanse og opleve. Vi trænger til at fornemme og opleve, at Gud er kommet til os. Vi trænger til at sanse, hvad det betyder for os, at Gud har åbenbaret sin herlighed i verden. Det er hele Hellig tre Kongerstidens mening og betydning. Hellig tre Kongerstiden begyndte i oldkirken, før vores julefest den 25 december med festen for Guds tilsynekomst ved Jesu fødsel den 6. januar, epifanifesten,

den dato man i den russiske kirke stadig fejrer Jesu fødsel.

Og det var også på samme dato, at alle de nye dåbskandidater blev døbt, for også de skulle erfare Guds tilsynekomst i verden og genfødes til et nyt liv - til lighed med Kristus.

Hellig tre Kongerstiden: Det er altså åbenbaringstiden. Det er tiden, hvor vore øjne skal åbnes, så vi kan den strålekrans af guddommeligt lys, der omgiver Guds barnet. Vi skal se Gud i barnet, der voksede op og blev den korsfæstede og opstandne frelser. Vi skal se Guds rige i glimt ganske vist. Vi skal genfødes til nyt liv og nyt håb ved Guds komme til os.

Og Ingemann er - sammen andre gode danske salmedigtere - vores fødselshjælper ved den genfødsel i dag.

For Ingemann er naturen selv et spejl af Guds skabervilje og evigt nyskabende kraft. Der er ingen, der som Ingemann kan lade morgensolen åbne Himlens porte og hylde den opstandne Kristus i en engels lysende skikkelse, lade nattens mørke skygger vige for ham, der i hvert solglimt vandrer ud over den vide jord, og åbne vort indre øje for Guds nærvær og herlighed. Og der, hvor Guds lys vælder ind over jorden, må mørket flygte. Lys og mørke, begge er i vores verden og i vort liv, men de er ikke lige stærke de to, for lyset er stærkere end mørket.

Om Ingemann og dette mørke, som må og skal drives på flugt, om vi da skal turde leve, skriver kunsthistorikeren Henrik Wivel i en lille perle af en bog. ”Perlen” hedder den, en slags verdslige prædikener som udkom i 2002.

Wivel fortæller: I de sidste år inden sin død i 1862 arbejdede Ingemann på sine erindringer, som både er konkrete beskrivelser af hans barndom og tidligste opvækst i præstegården på Falster, og en beskrivelse af, hvorfor han blev digter. Og én af de afgørende begivenheder sker, da han bare er en lille dreng. ”Den finder sted ved en afsidesliggende brønd ude ved bryggerset bag præstegården. – Bryggerspigen, der er stor og kraftig holder en lille sæk frem for den lille Ingemann og frister ham til at hoppe i den. For, som hun siger, hvis han kryber i sækken, kan hun svinge ham over den dybe herlige brønd, i hvis tryllespejl han kan se både sol, måne og stjerner, og i hvis dyb brøndkongen bor i sit prægtige slot. At kikke ned i brønden kunne jo enhver. Men at svæve over afgrunden kunne kun den der havde modet til at krybe i sækken og overlade sin skæbne i pigens varetægt.

Så hænger han da der. Ud over brøndens mørke afgrundsdybe vand. Han mærker, hvordan han svæver over afgrunden, og hvordan pigen har besvær med ikke at give slip på ham.

Denne oplevelse glemte Ingemann aldrig, men han genoplevede den i sin digtning på en skønnere måde. Her forvandlede nemlig bryggerspigen til eventyrdigtningens sandsigerske og hendes sæk til ”det luftskib, der frit og lysteligt svæver over verdensdybet og tankedybets hemmelige Urdavæld”.

Vi lever midt i skabelsens tvetydige verden. Vi svæver over verdensdybet. Under os er brøndkongens truende dyb og over os himmelens lys med sol og måne og stjerner. Vi svæver der - også selv om vi ikke er fri-

stet af Gud til at hænge og svæve derude. Men vi gør det, fordi vi er skabt i Guds billede, tænkende og talende, troende og håbende, handlende og ansvarlige mennesker. Vi vil gerne gennemskue meningen med livet og meningen med vores død. Meningen med al skabelsens overdådige rigdom. Meningen med kærligheden, med at vi skal binde os til livet og hinanden, elske og blive genelsket, og dog en dag alle skal stå ved gravens rand i et uendeligt mørke og have mistet alt. Vi er voksne mennesker, så vi ved godt, at vi har fået livet som en stor og rig gave. Vi ved, at vi ikke har ret til det. Ikke kan stille bestemte krav til det. Altid er det fortid, og når det går højt: god nutid. Men altid er vi usikre på, om vi overhovedet magtede at leve i fortiden, som vi skulle, eller om vi magter at leve nutiden, som vi skal. Altid er vi usikre på, hvad fremtiden vil bringe os – ja, om vi magter den fremtid, der kommer til os og bliver vores. Og dog vil vi gerne se lys forude, gerne tro, at der er en fremtid, en god fremtid - også for os. Vi vil gerne vove at se frem. Vi vil gerne se sol, måne og stjerne. Vi vil gerne se det uendeligt store i vore egne små og alt for korte liv. Vi vil gerne se Gud åbenbare sin herlighed for os, men vores forstand blokerer udsynet. Skønt vi da ellers har fået den af Gud for at skulle bruge den. Og da er det da ikke så sært, at vi, som de voksne vi er, har endda meget besvær med at se Guds herlighed og skue Gud. Hvordan skulle vi kunne det - både skue Gud i det Guds lys, som Kristus er og have tillid til, at Gud holder os oppe, også selv om verdensdyb og brøndkonger altid truer med at trække os ned i mørket? Hvordan kan vi med vores viden og fornuft og forstand i behold blive børn igen? Vi er jo voksne, og selv børn bliver i den forstand lynhurtigt voksne. Og Ingemann blev det jo også den dag over brøndkongens mørke

Vi kan ikke blive børn igen.

Men det er netop det, evangeliet til i dag siger til os, at vi kan. Og det er jo også, hvad Ingemann siger, vi kan. Han gennemlevede sin barndoms oplevelse af fare på en skønnere måde i sin digtning, han genoplevede dette, at han hang ude over afgrunden, at han intet kunne gøre hverken fra eller til. At han var magtesløs. Hjælpeløs. Forudsætningsløs. Og dog, at det lige præcis var der i denne afmægtige tilstand, han fik lov til både at se sol, måne og stjerner – og hele Guds stråleglans og herlighed med.

Magtesløse kom vi til jord. Tomhændede tog vi imod livet. Hjælpeløse blev vi båret på fars eller mors arm. Helt forudsætningsløse blev vi holdt over dåbens dybe vande. Vi kunne, og vi kan ingenting, når det kommer til stykket.

Magtesløse drager vi igen herfra, når timen er inde for os hver især.

Tomhændede må vi folde hænderne og dog takke for alt det, vi fik givet undervejs.

Hjælpeløse skal vi hver især bæres til vort sidste hvilested.

Afmægtige er vi, og afmægtige forbliver vi, når det er selve livet, vi har med at gøre. Vi har ikke magten over livet, vi kan ikke skabe liv ud af død og mørke, heller ikke selv om vi er nok så dygtige og voksne. Vi kan ikke skabe liv, højest ødelægge det skabte. Derfor døber vi også vore børn. Og derfor er al dåb helt og aldeles principielt barnedåb. Det er og bliver dåben, der er indgangen til herlighedstiden – i kirkeåret, såvel som i vort eget liv.

Ind i de voksnes vidende og tænkende kredes bæres et barn. Et barn, der intet kan og intet ved. Og dog er det Guds uendeligt elskede og elskværdige skabning. Og det barn er vort forbillede. For det fortæller, hvordan vi har det over for Gud og over for selve livet: Vi kan ikke så meget, ja faktisk kan vi slet intet, når det kommer til stykket - andet end

tage imod og give slip igen. Modtage og give videre, det er vores lod i livet. Det er, hvad dåbens himmerige har at forkynde. Den giver os barnelighed med Gud og lighed med Kristus, Guds herlighed på jord.

Det må vi tro. Og den tro der rinder ud af dåben, den skal ikke gøres fin ved at bygge til ved dåben, men den tro er fin, når den dagligt og livslangt vender sig tilbage til dåben og tager imod alt af Guds hånd.

Og Guds hånd holder os i al evighed fast over dybet.

Amen

Elisabeth Dons Christensen

Biskop over Ribe Stift

Salmer:

747,441, 325, 321,624

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk